

24.3.2017

Lapin liitto

LAUSUNTO

Oikeusministeriö on pyytänyt Lapin liiton lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle saamen kielilain muuttamisesta.

Lausunnon antamiselle on saatu puhelimitse 8.3.2017 lisäaika 24.3.2017 saakka.

Lapin liitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa

Yleisiä huomioita:

Lapin liitto näkee hyvänä, että saamenkielisten palvelujen saatavuutta parannetaan ja saamenkieliset saavat palveluja omalla kielellään. Jotta tähän tavoitteeseen päästään, samalla saamen kielten kääntämis- ja tulkkausresurssien saatavuutta sekä viranomaisten resurssointia niihin on merkittävästi parannettava.

Laki korostaa saamelaisten kotiseutualueen saamenkielisten palveluja, mutta tulisi huomioida, että saamenkielisiä asuu huomattava osa kotiseutualueen ulkopuolella, esimerkiksi Rovaniemellä, Oulussa ja Helsingissä. Saamelaiskäräjien mukaan yli 60 % saamelaisista asuu saamelaisten kotiseutualueen kuntien ulkopuolella, ja saamelaisia asuu Suomessa noin 240 kunnan alueella. Saamenkielisissä palveluissa ja tulkkauksessa tulisi huomioida Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa kehitettyä osaamista ja palveluja. Etätulkkausta ja -opetusta voidaan tarjota saamelaisten kotiseutualueelta käsin, sen ulkopuolelle.

Kielilain taloudelliset vaikutukset tulisi tarkkaan arvioida ja osoittaa Lapin maakunnalle, kunnille ja sote-keskuksille (tm. toimijoille) riittävät resurssit lain toteuttamiseen. Kielilain myötä tulevat koulutustarpeet (tulkit, ammattilaisten saamen kielen osaaminen) tulisi myös arvioida tarkkaan. Lisäksi, kuten edellä jo mainittu, on pohdittava, miten saamelaisten kotiseutualueen ja Lapin maakunnan ulkopuoliset saamenkieliset (Oulussa, Helsingissä) huomioidaan. Tähän Lapin liitto esittää ratkaisuksi tulevan Lapin maakunnan sekä nykyisen saamelaisten kotiseutualueen olemassa olevan osaamisen hyödyntämistä, kuten yllä on kuvattu.

Pykäläkohtaisia huomioita:

§ 6

Oikeus käyttää saamen kieltä tulee käytännössä tarkoittaa tulkkausta, joka voidaan järjestää etänä.

§ 16

Lapin maakunnalle tulee jättää harkintavara, mitkä asiakirjat tuotetaan / käännetään saamen kielille. Asiat voidaan rajata esimerkiksi saamenkielisiä koskeviin asioihin.

§ 17

Saamen kielen velvoite tulisi rajata saamen kotiseutualueen sote-keskuksiin.

Olisiko syytä sisällyttää lakiin erillinen säännös kielellisistä oikeuksista sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluissa ja tulisiko tämä tehdä lain 32 §:ää muuttamalla vai lisäämällä kokonaan uusi säännös? Tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut on mainittu voimassa olevan lain perusteluissa, mutta käytännössä kielelliset oikeudet toteutuvat sosiaali- ja terveydenhuollossa huonosti.

Saamen kielen velvoite tulisi rajata saamen kotiseutualueen sote-keskuksiin.

Onko esityksessä otettu riittävästi ja tarpeeksi kattavasti huomioon meneillään oleva maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistus ja sen tuomat muutokset?

On perusteltua, että oikeus saamen kielen käyttämiseen laajennetaan saamelaisten kotiseutualueelta koko Lappiin, koska maakuntalaissa on määritetty erityinen saamen kielen tehtävä Lapin maakunnalle. Samalla on huomioitava, että tämä merkittävä laajennus aiheuttaa kustannuksia, joihin on osoitettava resurssit. Saamen kielilaista aiheutuvat kustannukset tulee korvata täysimääräisinä.

Onko esityksessä huomioitu oikein viittaukset muuhun lainsäädäntöön?

Ei huomautettavaa.

